

ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ ВИМІР політичних репресій на Хмельниччині

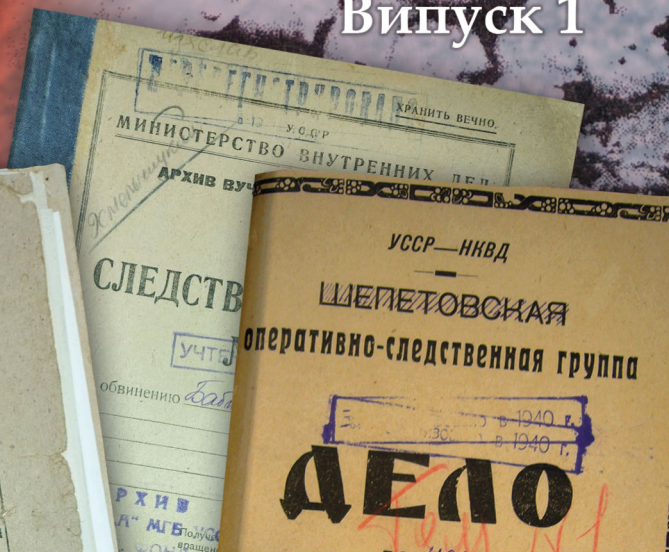
(1920 – 1950-ті рр.)

за матеріалами
архівно-слідчих справ
Хмельницької області

Дослідницький
проект

Випуск 1

**ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ ВИМІР політичних репресій на Хмельниччині
(1920 – 1950-ті рр.): Дослідницький проєкт**

УДК 316.4.063.7:316.485.26(477.43) «1920/1950»

Рекомендовано до друку вченою радою
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
(протокол № 11 від 29 жовтня 2024 р.)

Рецензенти:

Адамський В. Р. – кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри суспільних дисциплін Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Скрипник А. Ю. – доктор історичних наук, професор кафедри інклюзивної освіти, реабілітації та гуманітарних наук, НРЗВО Кам'янець-Подільський державний інститут.

ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ ВИМІР політичних репресій на Хмельниччині (1920 – 1950-ті рр.): Дослідницький проєкт / [В. Островий (автор ідеї та кер. проєкту, гол. ред.), Н. Година, Т. Куйдан, Х. П'явчук, І. Бондарчук]. Хмельницький: ХГПА, 2024. Випуск 1. 115 с.; іл.

В оформленні обкладинки використано фото архівно-слідчих справ з фондів Державного архіву Хмельницької області; фото-копії кістяків жертв епохи «Великого-терору», що перепоховані у м. Хмельницькому, а також символи репресивних органів які підлягають засудженню. Друкується з освітньою метою.

У виданні студентами Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, гуманітарного факультету, спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія) III та IV року навчання, проаналізовано зміст архівно-слідчих справ на репресованих мешканців Поділля та Південно-Східної Волині у 1920 – 1950-ті рр. з метою надання історико-правової оцінки процесу та результатам слідства антилюдяної комуно-більшовицької карально-репресивної системи ССРСР.

Результати досліджень будуть корисними для підготовки навчально-методичних матеріалів, посібників та розробки навчальних занять у закладах загальної середньої та вищої освіти.

Видання розраховане на науковців, викладачів, вчителів, студентів, архівістів, усіх, хто цікавиться історією масових репресій в УСРСР.

© УПОРЯДНИКИ: В. Островий,
Н. Година, Т. Куйдан, Х. П'явчук,
І. Бондарчук 2024

© С. Колісник, художнє
оформлення, 2024.

Зміст

Островий В. Дослідницький проєкт кафедри суспільних дисциплін Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії: ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ ВИМІР політичних репресій на Хмельниччині (1920 – 1950-ті рр.) за матеріалами архівно-слідчих справ бібліотечних фондів та архівних зібрань Хмельницької області.....	6
Година Н. ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ ВИМІР політичних репресій на Хмельниччині (1920 – 1950-ті рр.): Дослідницький проєкт.....	25
Бондарчук І. ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ ВИМІР політичних репресій на Хмельниччині (1920 – 1950-ті рр.): Дослідницький проєкт.....	28
Куйдан Т. ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ ВИМІР політичних репресій на Хмельниччині (1920 – 1950-ті рр.): Дослідницький проєкт.....	32
П'явчук Х. ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ ВИМІР політичних репресій на Хмельниччині (1920 – 1950-ті рр.): Дослідницький проєкт.....	34
Година Н. «Контрреволюціонер» Яків Спиридонович ПОЛУКРАВЕЦЬ за матеріалами кримінально-слідчих справ Державного архіву Хмельницької області.....	37
Куйдан Т. Зламані долі: історія репресованого українського селянина Сави Петровича БЕРЕЗНЮКА за матеріалами Державного архіву Хмельницької області.....	55
П'явчук Х. Лука Никифорович КЛИМЧУК у жорнах репресій 1930-х рр. за матеріалами Державного архіву Хмельницької області.....	70
<i>Автори.....</i>	85
<i>Список умовних скорочень.....</i>	88
<i>Глосарій.....</i>	89
<i>Джерела та література.....</i>	94
<i>Іменний покажчик.....</i>	103
<i>Географічний покажчик.....</i>	108
<i>Додатки.....</i>	111
SUMMARY.....	114

Тетяна КУЙДАН

**ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ ВИМІР
політичних репресій на Хмельниччині
(1920 – 1950-ті рр.):
Дослідницький проєкт**

Масові репресії 20-30-х рр. ХХ ст. (період сталінських репресій) відіграли надзвичайно негативну роль в житті українського народу. У цей період було здійснено масштабні політичні репресії та терор проти населення, що суттєво вплинуло на події та хід не тільки вітчизняної, але й світової історії. Загалом, репресії призвели до величезних демографічних та ментальних втрат українців.

З огляду на бажання внести частку власних зусиль щодо відновлення історичної справедливості, я вирішила безпосередньо взяти участь у зазначеному проєкті.

За пів року часу участі у проєкті, особисто мені вдалося знайти у різних архівах загалом шість близьких родичів, чотири з яких брали участь у Другій світовій війні, а двоє були репресовані в 1930-х рр. на території сучасної Хмельницької області. Ці відкриття значно збагатили генеалогічне дерево моєї великої родини, що важко переоцінити навіть з погляду фахових дослідників. Фактично це безцінний результат пошукової роботи для мене та моїх близьких. З огляду на мій невеликий досвід, далеко не всім вдається досягти такого результату, а тим більше пошуковцю, який тільки розпочав свою дослідницьку діяльність.

Загалом, репресії 20-30 рр. ХХ ст. створили важливий контекст для подальшого розвитку подій в Україні, визначили її історію та вплинули на формування національної самосвідомості. Цей період в історії України залишив глибокі сліди психічної травми в суспільстві, яке потребує тривалої реабілітації на шляху відновлення соціальної стійкості.

Тому, можу сказати, що проєкт для мене – це змога зануритися в один із драматичних періодів для нашої нації та допомога висвітлити трагічні сторінки історії тих, хто намагався відстоювати право на життя, на незалежність для країни, або став беззахисною жертвою терору.

Не забуваємо, про те, що репресії стали важливим елементом історичної пам'яті України. Вони відмаркували себе на свідомості народу та стали символом боротьби за свободу, незалежність і права людини. В роботі над проєктом ми маємо можливість проаналізувати сфабриковані кримінальні справи на наших односельців та можливість досліджувати історію не тільки незнайомої людини, а також своїх рідних. Проєкт дає змогу поширити інформацію про один із кривавих періодів нашої історії на шляху до незалежності та верховенства права. Ми маємо знати своє минуле, щоб запобігти формуванню правового нігілізму та повторенню масових репресій у майбутньому.

Участь у проєкті, а головне – його результативні наслідки, сприяють збереженню історичної пам'яті та виховують почуття відповідальності за майбутнє нашої держави України.